

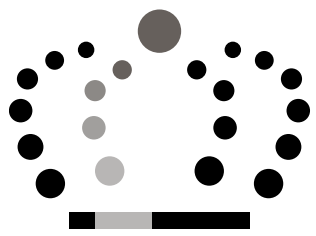
2 Oudste Plaats van welkom

5 Kinderen van de zingende glazenwasser

8/9 Papestraat verrassende doorloop van eeuwen

13 Gelukkige jaren in het Parkhotel

15 Over het paard van majesteit

het Hofkwartier

nr 5 • najaar 2012

Kwartaalkrant van bewoners en ondernemers in het Hofkwartier Den Haag

Dansers van Korzo komen met plezier de Prinsestraat op

In de herfst danst de krant

> Jan Paul Bresser

Oud en nieuw, Hagenaars en Hagenezen, zingende glazenwassers en beschonken dichters, oude filosofen en jonge kapsters, eigenheimers en vreemdelingen, je komt ze tegen in deze krant en in het Hofkwartier. Ze horen erbij. Met al hun levens en verhalen. De snelle tijd verandert de buurt en de straat. Maar het is gelukkig geen haastig nieuw voor oud. Integendeel: Het is oud én nieuw samen.

Houden wat verleden is en aanvullen wat toekomst is. Gelukkig meer opbouwen dan afbreken. Ook en juist in de toon van al die oude én nieuwe bewoners en ondernemers, die zich van hier en overal elders genesteld hebben. En een bestaan opbouwen. Ga de straat maar

op en de winkels en huizen binnen, kijk mee vooruit en draai je om. Achter een eeuwenoude trapgevel zit een designshop. Met een eigen (onzichtbare) webwinkel. De meeste jonge ondernemers zitten op en in het web. Ze moeten wel. Want dat is de moderne tijd, hoewel er eigenlijk niet zo veel veranderd is aan het klassieke aanzien.

Want zonder uitnodigende etalage kan het niet. Of je nu modeontwerper bent of edelsmid, de zichtbaar vaste stek hoort er onverbreekelijk bij. En die vaak bijzondere toonbanken, die origineel ingerichte winkels, sieren steeds meer het Hofkwartier. De klant moet zichtbaar koning blijven, is de onverlijmbare boodschap. Alsof hij uitgenodigd is.

Net als vroeger. Altijd welkom. Er wordt dan ook van alles ondernomen om drempels weg te laten en deuren te open.

Wandelingen als door de Prinsestraat en ontmoetingen met ondernemers geven dat aan. Neem bijvoorbeeld de jonge goudsmid Marcel Vermeulen. Hij heeft zich nog niet zo lang geleden genesteld in zo'n nieuwe oude plek. Hij zit om de hoek van de voormalige Bodega waar beroemde Haagse schrijvers bijna een eeuw geleden hun borrels en verhalen kwamen halen. Tegen het monumentale pand van Berlage aan. Op de hoek van de nieuwe doorloop van de altijd unieke Passage verderop. Marcel Vermeulen maakt daar zijn eigen juwelen en ontwerpt wapens voor eigen

zegelringen. Ook van zijn eigen wapen, waarin hamer en aambeeld verwerkt zijn. Het oude in het nieuwe ambacht.

Zoals veel ondernemers in de buurt is hij creatief en inventief. In zijn metershoge maar piepkleine werkwinkel heeft hij alle ruimte benut. Hij heeft er een smalle wenteltrap gebouwd naar een nieuwe verdieping boven. Daar vormt hij zijn ringen. Als je omhoog kijkt, kun je hem achter glas in het kleine atelier zien zitten werken. Met de Grote Kerk op de achtergrond. Oud én nieuw bij elkaar. Het is er en danst door het kwartier. Dat is te zien. Ook in de Prinsestraat. En in deze krant. Aan het begin van de nieuwe herfst komen dansers van Korzo er met plezier de straat voor op.

Prinsestraat richting de Paleistuin

Vroeg in de morgen is de tweede helft van de Prinsestraat op z'n mooist, als er nog bijna geen auto rijdt en wij op onze

wandeling tussen de gevels door naar de Paleistuin kijken. In de vorige editie van *het Hofkwartier* kwamen we tot halverwege de straat, tot aan de 'knuffelpaaltjes' van WVEN. En nu voltooien we onze wandeling voor dit herfstnummer.

We beginnen op de hoek van de Molenstraat, bij Drinkland. Daar vertelt bedrijfsleider Gilbert Berendse dat hij niet alleen 'in een prachtig deeltje van Den Haag' werkt, maar als wijnspecialist ook een plek 'tussen de mooiste wijnen'

• • • • • Verder bij de 'knuffelpaaltjes' • • • • • Vredespaleis op de achtergrond • • • • •

Hij is meer dan Hagenaar en Hagenees, de dichter-presentator van Podium X. Noem mij maar Hagenaarnees, zegt Alexander Franken. Het hele winterseizoen bezet hij met dichters en zangers het cafépodium van Momfer de Mol. Vanaf 7 oktober ieder eerste zondag van de maand. Vanaf zes uur in de middag. Speciaal voor het Hofkwartier publiceren we in deze herfstkrant zijn gedicht De oude mol.

De oude mol

De oude mol
slingert
slentert
zwiert
en zwalkt
houdt huppelend het midden
van koningstuin naar bruine kroeg

Laat zich de weg niet zomaar wijzen
tussen vrome wieken door
ligt in een tijdsbestek van 2 minuten
steeds weer anders in 't gehoor

Gaat in het weekend vaak naar school toe
wordt daarbij dagelijks gevoed
is behoorlijk goed belezen
maar nooit voor dronkenschap behoeft

Flirt wat af met juffrouw Ida
zij nog tenderder dan hij
past als enige in zijn straatje
d'r kan geen kinderhoofdje bij

De oude mol blijft onvermurwbaar
ook al is sinds jaar en dag
over z'n aangezicht gelopen
onder stadspubliek gelach

© Alexander Franken

Welkomstplek voor het Hofkwartier

De Plaats ouder dan Den Haag

► Wendy Hendriksen

Wat een schat aan verhalen liggen er toch, rond het Paleis Noordeinde. Deze keer kijken we naar het plein dat de Lange Vijverberg met het Noordeinde verbindt. Of de Kneuterdijk met de Hofvijver, het is maar hoe je het bekijkt.

De Plaats, want dat is het plein waar we het over hebben, wordt als het oudste plein van Den Haag beschouwd. Sterker nog, het is óuder dan Den Haag!

In geschriften uit 1097 wordt gesproken over 's Hage, het eerste huis van de Graven van Holland. Het werd gebouwd in het bos nabij een meertje dat werd gevoed door twee beken: de Bosbeek en de Duinbeek. Dat huis, meer een jachtslot met dikke muren, stond zo'n beetje ter hoogte van het huidige Plaats nummer 12.

Toen Floris IV in 1229 op een steenworp afstand van dit jacht-slot zijn hofstede kocht, het huidige Binnenhof, werd de 'Plaetse' een soort van voorplein van zijn optrekte. Het was zijn zoon Willem II die van zijn stede een heus kasteel maakte, kleinzoon Floris V gaf opdracht tot het 'timmeren van de hoghe sael', het gebouw dat wij kennen als de Ridderzaal. De Gevangenpoort, tegenwoordig een museum, is rond 1300 gebouwd en fungeerde, samen met de ophaalbrug over de beek, als toegang tot het Buitenhof van het Binnenhof. Ondertussen werden er op de Plaats talloze herbergen en logementen gevestigd. Ook het oude huis van de Graven uit

het begin van dit verhaal werd een herberg, het kreeg in 1459 de naam St. Joris. In de eeuwen die volgden werd de Plaats een steeds belangrijkere pleisterplaats voor reizigers die over de inmiddels ontstane Hoogstraat liepen, een belangrijke verbindingsweg tussen Delft en Leiden. St. Joris werd, zes eeuwen oud, in 1697 omgedoopt tot De Zwaan. Uiteindelijk is het gebouw gesloopt.

Even iets anders nu. Is de brute moord op de gebroeders De Witt u ooit wel eens ter ore gekomen? Op de Plaats staat een standbeeld van Johan, die met zijn rechterhand wijst naar de plek waar hij in 1672 met zijn broer om het leven werd gebracht. Er zijn hier overigens wel meer mensen 'vroegtijdig' aan hun eind gekomen, want aan de rand van het plein stond het Groene Zoodje, het schavot van het Hof van Holland. Tot 1719 zijn hier doodvonnissen voltrokken, daarna werd het afgebroken. De welgestelde bewoners van de Vijverberg hadden namelijk geklaagd over het 'uitzicht'.

Anno 2012 staat het nog steeds driehoekige plein de Plaats vol gezellige terrassen en fungeert het als welkom van het fijne Hofkwartier en Noordeinde.

Legendarische twist van twee filosofen in de Molenstraat

► Maaike van Eijk

Het is 12 december 1919, precies een jaar, een maand en een dag na het einde van een oorlog die bijna heel Europa verwoestte. Het Parkhotel aan Molenstraat 53 is dan zeven jaar oud en staat bekend als vegetarisch hotel-restaurant Pomona. Ludwig Wittgenstein klopt er die ochtend net zolang op de kamerdeur van Bertrand Russell totdat deze wakker wordt. Wittgenstein heeft haast. Hij heeft precies een week de tijd om Russell zijn boek uit te leggen.

Bertrand Russell is een aristocratische Engelsman die tijdens de Eerste Wereldoorlog gevangen is gezet voor zijn pacifistische ideeën. Hij heeft baanbrekend werk gepubliceerd in de filosofie en de mathematische logica, de tak van de wiskunde waar onze computers op draaien. Ludwig Wittgenstein is een onderscheiden oorlogsheld en erfgenaam van een schatrijke Weense grootindustrieel. Hij is 30 jaar en heeft net zijn fortuin weggegeven.

Hier zaten de twee oude filosofen in Pomona

Hier jubileren de nieuwe filosofen in het Parkhotel

► Prinsestraat richting de Paleistuin

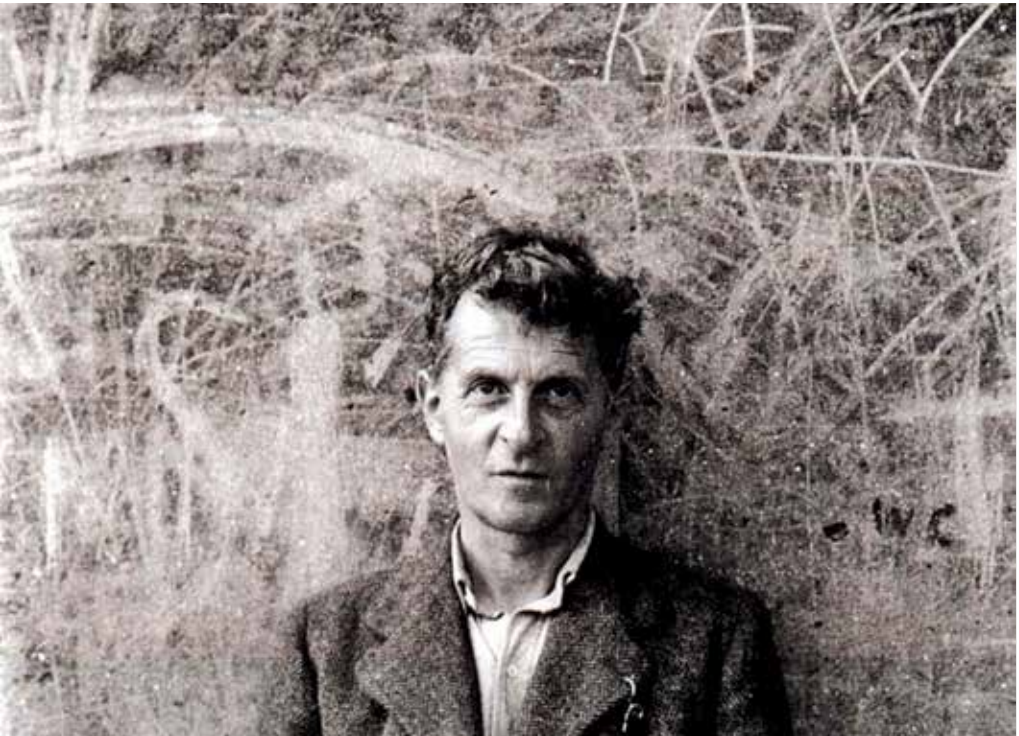
Tom Heiligers

De jonge Oostenrijker heeft geen enkele opleiding afgerond en krijgt zijn boek niet gepubliceerd. Het is een boek waarvan hij denkt dat het alle filosofische problemen oplost.

Ze hebben elkaar voor de oorlog ontmoet in Cambridge, Engeland, als Wittgenstein de colleges van Russell volgt. Sinds die eerste ontmoeting is er zeven jaar verstreken en een oorlog waarin Engeland vecht tegen Oostenrijk. De briljante en oorspronkelijke ideeën van Wittgenstein hebben zich uitgekristalliseerd tot een extreem compact en ondoordringelijk werk van nog geen 70 pagina's. Een uitgever is mogelijk geïnteresseerd, op voorwaarde dat de bekende Russell het voorwoord schrijft. Gedurende de oorlog hebben Russell en Wittgenstein per brief contact gehouden. Maar Wittgenstein is bang dat zijn leermeester niets van zijn levenswerk begrijpt. Hij stelt daarom voor om elkaar te ontmoeten en het boek gezamenlijk door te nemen.

Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Bertrand Russell staat nog onder curatele van de Britse overheid en de wapenstilstand is jong. Wenen ligt in het Oostenrijks-Hongaarse Rijk dat net uit elkaar is gevallen. Een bezoek aan de voormalige vijand lijkt geen goed idee. Ze spreken daarom af in Holland, dat in de oorlog neutraal is gebleven. Voor de oorlog bracht Russell zijn huwelijksreis door in Den Haag en Scheveningen.

met een goede wil en handige handen. Voor mannen in de techniek. Mond-tot-mond reclame is het beste dat er is.' Hij gaat lachend op de foto want 'een dag niet gelachen is een dag niet geleefd'. De paar jongens en meisje op straat naast Aureool staan er ook vrolijk en ontspannen bij. Ze gaan een jointje scoren aan het wietloket van de coffeeshop die een populaire twee-eenheid vormt met café Cremers. Binnen loopt het al redelijk vol met klanten uit alle delen van de wereld. 'Beroemd in

Ludwig Wittgenstein

Bertrand Russell

Nu verblijft hij een week in hotel Pomona met Dora, een van zijn twee maitresses. De schuinsmarcheerder Russell en de rigide Wittgenstein, het is een opmerkelijk stel. Daar zitten ze dan op die twaalfde december 1919. Ze hebben elkaar jaren niet gezien. Maar Wittgenstein wil niet over persoonlijke dingen praten. Zin voor zin, uren achter elkaar en zonder onderbreking, legt hij zijn boek uit. Russell is een van de scherpste geesten van zijn tijd en heeft het dan al twee keer aandachtig bestudeerd. Wittgenstein krijgt de hoop dat hij eindelijk iemand zijn ideeën kan uitleggen. Als Russell hem een paar maanden later zijn voorwoord toestuur, blijkt dat hij zich heeft vergist. Russell heeft er niets van begrepen, vindt Wittgenstein. Hij weigert het boek te publiceren met het voorwoord en de uitgever haakt af.

Wittgenstein geeft het op. Hij wordt basis-schoolleraar in een uithoek van de Alpen. Uiteindelijk wordt het boek in 1921 alsnog

uitgebracht, eerder ondanks dan dankzij Wittgenstein. In de jaren die volgen, wordt het de bijbel van een groep innovatieve wetenschappers die de wereld veroveren. Tot groot chagrijn van Wittgenstein, die vindt dat ook zij het verkeerd begrijpen. De Tractatus Logicus Philosophicus, zoals het boek heet, is tegenwoordig vaste prik voor iedereen die filosofie studeert. Het is een van de belangrijkste werken van de afgelopen eeuw. En een van de meest ondoordringelijke.

Een klein maar belangrijk deel van de geschiedenis van dat boek speelde zich af op Molenstraat 53. Al meer dan 25 jaar organiseert de Vereniging voor Wijsbegeerte te 's Gravenhage jaarlijks meerdere lezingen in het Parkhotel. Op 15 december 2012 is er ter afsluiting van het jubileumjaar van het hotel een speciale lezing over de Tractatus, bedoeld voor een breder publiek. Daar kunnen ze u waarschijnlijk het beste vertellen waarom het zo'n moeilijk boek is.

Den Haag en de rest van de wereld tot in New York. Voor meer dan een drankje en een blowntje,' vertelt Mikael Chetverokov. En tot in Moskou natuurlijk, zegt hij er glimlachend bij. Daar komt Mikael zelf vandaan en verzeilde vier jaar geleden bij Cremers. Op zoek naar werk. Hij kwam achter de bar terecht, kreeg het vertrouwen van eigenaar Gerard Smit en is vandaag bedrijfsleider en barkeeper. 'We hebben het allemaal, voetbal kijken, livemuziek hier in de kelder, schaaktoernooien en

► Prinsestraat richting de Paleistuin

heeft gevonden. Hij staat buiten voor het markante pand en verheugt zich dit najaar weer op de nieuwe wijnogst uit Frankrijk. Binnen is hij als een gastheer, wijst zijn klanten de weg, geeft tips en heeft bij iedere aankoop een opwarmertje, van 'een mooie Beaujolais dit jaar' tot 'deze single malt whisky moet u echt proberen'. Aan de overzijde past Camouflage naast WVEN helemaal in de nieuwe modetrend van de Prinsestraat. 'Het is hier een snoepwinkel voor heren van 20 tot 45 jaar,' volgens verkoper Marcel Amanapunno,

Gilbert Berendse

'we hebben mooie zelfontworpen shirts op maat, blazers met elleboogstukken en handgemaakte Italiaanse schoenen. En vanzelfsprekend een mooie zijden stropdas erbij.' De zaak van zijn buurman heeft ook zo'n ongewone naam. Want wie noemt zijn uitzendbureau nou Aureool? Tom Heiligers verzon het. Er zit heilig in zijn naam en toen kwam hij op aureool, de stralenkrans van een heilige. 'Ze moesten er wel aan wennen. Dat werkt nooit, Tom. Maar het werkte wel. Er is altijd werk voor iedereen

Marcel Amanapunno

► Tom Heiligers

► Mikael Chetverokov

en Garde

Gespecialiseerd in professioneel keukengereedschap voor de kookliefhebber

En Garde heeft een uitgebreid assortiment keukenmateriaal voor zowel de professionele kok als de kookliefhebber. U vindt in onze winkel alles wat nodig is om te bakken, braden, koken, pochere, enzovoorts. Kwaliteit, functionaliteit en vormgeving zijn de uitgangspunten bij onze keuze. Goed gereedschap, tenslotte, is het halve werk!

Geef u op voor onze mailinglist. Wij hebben regelmatig acties en activiteiten. Graag tot ziens bij En Garde!

Prinsestraat 63 Den Haag 070 3647352
www.en-garde.nl

HydraGroup

Glazenwasserij en gevelreiniging. Onderhoud van kantoren, specialistische reiniging van vloeren. Horecawerkzaamheden: professionele keukenreiniging, bijvullen van dispensers en disposables. HydraGroup is gespecialiseerd in schoonmaakwerk op maat. Op iedere schoonmaakvraag hebben wij een passend antwoord. Wij zijn HydraGroup. Specialisten in schoonmaak & onderhoud.

[HydraGroup BV](http://www.hydragroup.nl) Juliana van Stolberglaan 214 Den Haag
T 070.427.36.62 | M 06.224.672.05 | www.hydragroup.nl

Stichting Nelis

Stichting Nelis is een werkgelegenheidsproject voor werkloze jongeren van 18 tot 27 jaar, gericht op de glazenwasserij en schoonmaakbranche. Lees meer over Stichting Nelis en de HydraGroup op pag. 5 in deze krant.

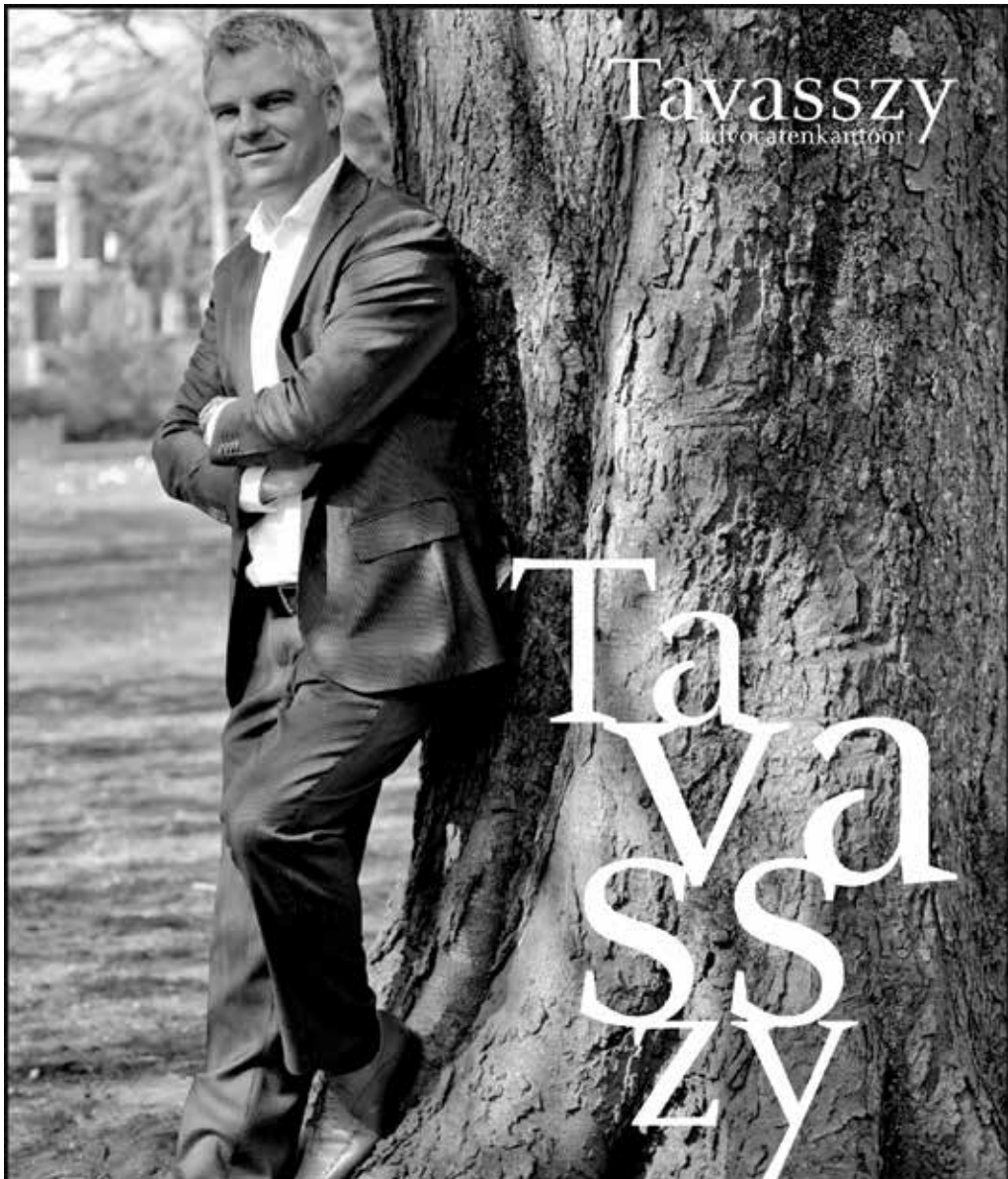

• Prinsestraat richting de Paleistuin >

• Hans-Paul van Vliet

natuurlijk iedere dag een happy hour.' We wandelen ook dit keer weer in een mooie slinger door de straat. Op de hoek schuin aan de overkant heeft edelsmid Hans-Paul van Vliet al jaren zijn mooie kleine werkwinkel. Hij maakt en verkoopt er zijn sieraden, zelf ontworpen in wat hij omschrijft als een 'tijdloze vormgeving'. Hij maakt veel trouwringen, waarbij hij altijd rekening houdt met de specifieke wensen van toekomstige echtparen. 'Ik laat ze wel voorbeelden zien om hun keuze te bepalen.' In de kwart eeuw dat

Tavasszy

advocaatenkantoor

Specialist arbeidsrecht, juridisch partner MKB. Laat u vrijblijvend informeren.

International Office Centre, Molenstraat 15, 2513 BH Den Haag
T 070 361 17 17, E info@tavasszy.nl, W www.tavasszy.nl

C. H. Hoek

Juwelier

HOFKWARTIER
PAPESTRAAT 18 'S GRAVENHAGE • 070 3460875 • CEES@JUWELIERHOEK.NL
WWW.JUWELIERHOEK.NL

• Gaga Jovawovic

hij hier prettig werkt, heeft hij wel wat golfbewegingen gezien in de straat, 'steeds nieuwe zaken, maar dat houdt het Hofkwartier levend'. Zoals Gaga, de kapster aan de overkant, in haar salon die nog niet zo lang geleden een galerie voor Afrikaanse kunst was. Gaga heet verder Jovawovic, komt uit Servië en woont tien jaar in Den Haag. 'Mijn favoriete stad aan zee,' zegt ze, 'Je hebt hier alles, iedereen hier in het Hofkwartier is vriendelijk. Met veel mensen uit het buitenland. Het klopt met elkaar.'

Een school voor de kinderen van Nelis

De zingende glazenwasser

> Jan Paul Bresser

Er zijn mensen in het Hofkwartier die hem zich zeker nog zullen herinneren. Aan zijn stem vooral. Nelis. De zingende glazenwasser. Hij zeemde vrolijk de ramen van het Hofkwartier en zong – als een Richard Tauber – de ene aria na de andere. En het liefst wanneer hij een mooi winkelmeisje in het vizier kreeg. Dan wilde hij nog wel eens van zijn ladder klauteren om op de stoep voor de jongedame op z'n knieën te gaan en uit volle borst voor haar te zingen: 'Du bist die Welt für mich'.

Kleinzoon Ian

Nelis was niet alleen een zemende zanger maar ook een acrobaat op de ladder, hij zweefde bijna met zijn emmer van raam tot raam, van dakgoot naar dakgoot. Dat vertelt zijn kleinzoon Ian allemaal. En Ian kan het weten, want hij klauterde toen hij twaalf was al achter zijn grootvader aan de ladder op. Hij leerde het vak bij zijn opa en kan er vandaag nog smakelijk over vertellen: 'Achter hem aan, ladder op en ladder af, aan de dakgoot hangen, behendig lappen en zemen en altijd een emmer vers water bij de hand. En intussen vertelde hij de ene mop na de andere. Het hoorde bij hem. Ik hoor het mensen op straat nog roepen: 'Nelis, heb je nog een mop? Sam en Moos waren zijn favorieten.'

Kleinzoon Ian Smeijers is dertig jaar later nog steeds glazenwasser. En hij heeft het op z'n

ladder ver geschopt. Hij heeft een eigen bedrijf, de HydraGroup, met een mannetje of 25 in dienst. Allemaal specialisten in glasbewassing en gevelreiniging, zoals dat tegenwoordig heet. Maar het zijn en blijven glazenwassers, zeg maar de kinderen van Nelis. En collega's natuurlijk van Jan, die al jaren onmisbaar is als glazenwasser in het Hofkwartier.

Ian heeft er voor gezorgd dat we de naam van zijn opa niet vergeten. Hij heeft nog niet zo lang geleden de stichting Nelis opgericht, een bijzonder project om langdurig werkloze jongeren aan een baan te helpen. 'Ze krijgen een eenjarige opleiding op MBO-niveau,

een stageplaats en direct een jaar werk bij een glazenwassersbedrijf. Ik wil daarmee voor jongeren iets terugdoen, zoals opa Nelis voor mij deed. Je handen uit je mouwen steken en altijd vrolijk de ladder op, ook in de regen. De stichting Nelis boekt succes,' vertelt kleinzoon Ian niet zonder trots: 'Wethouder Kool reikt binnenkort de eerste Nelis-diploma's uit aan 15 jonge nieuwe glazenwassers. Binnenkort zie je ze wel zemend op hun ladders langs de ramen komen, ergens in het Hofkwartier.'

Of er een ariazanger tussen zit, merken we vanzelf.

Nelis op zijn ladder

Mooie kiem gesmoord

> Henk Kool • gastjournalist

Je zou zeggen dat Den Haag de debatstad bij uitstek is. Dat dachten wij vroeger tenminste van wel. Met een paar vrienden hebben we daarom de stichting DeBatterij opgericht. Een debatcentrum waar over alles en nog wat gediscussieerd kon worden en waar we ook nog geld aan zouden verdienen. We hadden een ondernemersplan waarbij we debatten in opdracht van anderen zouden organiseren. Met de opbrengsten zouden we eigen debatten beleggen die volgens ons belangrijk waren voor de stad, het land en de wereld. Onze zogenoemde ideologische debatten.

We wilden graag een eigen debatzaal. Na lang zoeken viel ons oog op de oude brandweerkazerne in de Prinsestraat. Het poortgebouw, met achterliggende garage voor de brandweer-auto's, stond al jaren te verpauperen en werd door buurtbewoners gebruikt als (goedkope) parkeerplaats. De stichting DeBatterij sloot een ingenieuze, ingewikkelde maar prachtige deal waarbij de gemeente Den Haag en het bedrijf Ontwerpwerk betrokken waren.

De deal was even simpel als briljant. Wij kochten voor een redelijk bedrag het volledige gebouw en verkochten dat dezelfde dag nog door aan Ontwerpwerk onder voorwaarde dat het poortgebouw zou worden gebruikt als kantoor en bedrijfsruimte voor Ontwerpwerk en de oude, achterliggende garage geschikt gemaakt zou worden als debatzaal. Een 'abc'tje' zoals dat in de vaktermen van de onroerendgoedjongens heet.

Het werd een groot succes. De jongens van Ontwerpwerk – hoe kon het ook anders – ontwierpen een prachtige debatzaal die wij voor een schappelijke prijs konden huren. Iedereen blij. Ontwerpwerk had een fraai kantoor, DeBatterij een zaal en de stad en het Hofkwartier waren van een rotte kies in het straatbeeld af. Niets stond ons in de weg om flink aan het debatteren te slaan.

Dat viel toch al snel wat tegen. Den Haag bleek toch niet zo'n debatstad als we van tevoren hadden gedacht. En het exploiteren van een eigen zaal bleek ook ingewikkelder. Met veel spijt werd na een paar jaar besloten er een punt achter te zetten. Een mooi initiatief in de kiem gesmoord, en DeBatterij ging ter ziele.

Maar gelukkig zijn er toch ook winnaars uit dit avontuur overgebleven. De debatzaal werd omgedoopt tot de Idazaal en is voor iedereen te huur voor festiviteiten en vergaderingen.

Ontwerpwerk floreert nog steeds en brengt levendigheid in de Prinsestraat. Dat is goed voor het aanzien van het Hofkwartier, goed voor de werkgelegenheid en dus goed voor stad.

En debatteren? Dat kan nog steeds. Ook in het Hofkwartier.

Maar dan wel voornamelijk in de kroeg.

• Prinsestraat richting de Paleistuin >

• Mohammed Selmani

Ze is een kapster met gymnasium, want het vak is haar passie. Er zijn veel collega's in de buurt, maar ze voelt nooit iets van concurrentie. 'We hebben allemaal onze eigen kwaliteit,' zegt ze en ze heeft 90 procent vaste klanten. Net als haar buurman Mohammed Selmani, afkomstig uit Casablanca, van Moltobello Shoes. De naam zegt het al, hij verkoopt voornamelijk Italiaanse schoenen. Hij woont al jaren in Den Haag en heeft altijd zoals hij dat noemt 'in de schoenen gezeten'. 'Nooit gewone schoenen, maar altijd

• Gordon Britten

bijzondere merken. Zeventig procent voor de dames en dertig procent voor de heren.' Ook hij heeft zijn vaste klanten en hij voelt zich thuis in 'een goeie buurt'. Aan de overkant zit de bijzondere kookwinkel: En Garde. Gordon Britten is de bedrijfsleider en laat met plezier de koks en lekkerbekken binnen. Hij staat zelf graag in de keuken. 'Mijn werk is mijn hobby'. Hij heeft hier een uitgelezen assortiment aan keukengereedschap. Noem maar op: van aspergeschillers tot pizzaovens. Maar ook natuurlijk messen

• Hans-Paul van Vliet • Gaga Jovawovic • Mohammed Selmani • Gordon Britten

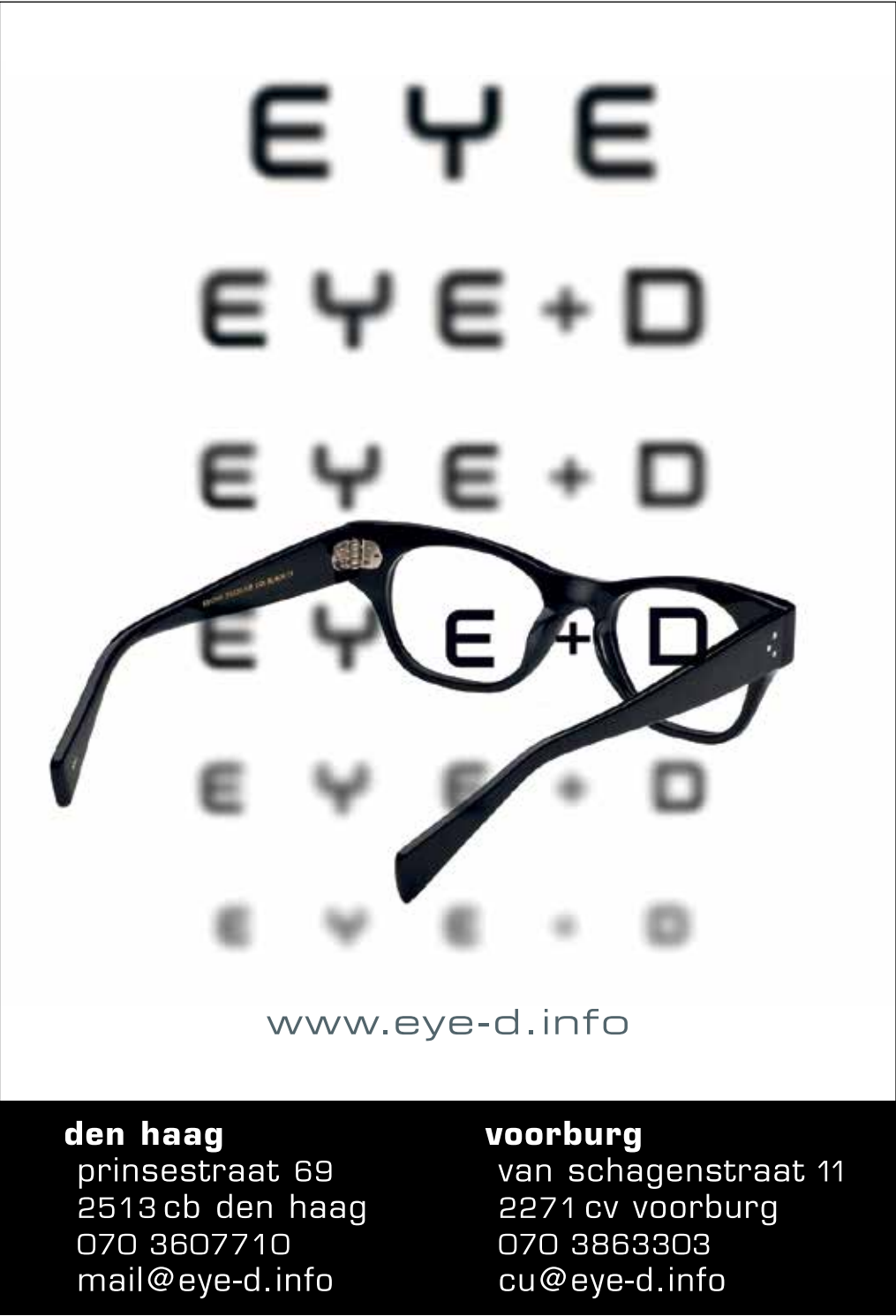

Galerie Guthschmidt
sieraden en objecten
www.galerieguthschmidt.nl
Prinsestraat 39-43

SIERADEN
ZIJN EMOTIES

Het werk van zo'n 35 ontwerpers uit binnen- en buitenland komt in de galerie goed tot zijn recht.

Het betreft hoofdzakelijk unieke exemplaren.

den haag
prinsestraat 69
2513 cb den haag
070 3607710
mail@eye-d.info

voorburg
van schagenstraat 11
2271 cv voorburg
070 3863303
cu@eye-d.info

• Prinsestraat richting de Paleistuin > >

• Mama Evi Sendjojo tussen familie

en pannen. En niet te vergeten fluitketels. En bij binnenkomst vraagt een mevrouw, zoals wij allemaal, gewoon om een 'nieuwe koekenpan'. Het Indonesische eetzaakje Dayang er naast gaat pas eind van de middag open, maar dan loopt het ook meestal snel vol. Om iets te eten aan een van de tafeltjes, maar vooral om iets mee te nemen. De hele familie Sendjojo staat er al 15 jaar in een kleine keuken het ene na het andere bakje te vullen. Op de vingers gekeken door buurtbewoners van het Hofkwartier

• Ben van der Vegte

die een bestelling plaatsen. Doe mij maar een nasi goreng of een gadogado, een saté of een van de andere Sumatraanse gerechtjes in de goedgevulde vitrine. Mama Evi vertelt dat ze uit Sumatra komen en hoe gezellig ze de straat vinden en de buurt. En dat ze 'alles zelf maken'. De blonde buurman herken je op de fiets op straat altijd aan zijn opvallende bril. Ben van der Vegte is zijn eigen reclame. Hij is al een kwart eeuw opticien in zijn eigenzinnige brillenwinkel met de opvallende naam Eye+D-. Hij verkoopt 'leuke,

KOCH NOTARISSSEN
Groot Hertoginnelaan 32a
2517 EG 's-Gravenhage
T 070 346 95 02
info@kochnotarissen.nl
www.kochnotarissen.nl

uw notaris in het hofkwartier
Voor o.a.: onroerend goed, ondernemingsrecht, personen- en familierecht

PASTIS
restaurant-bar

070 - 3633031
INFO@PASTIS.NL WWW.PASTIS.NL

*** OUDE MOLSTRAAT 57, DEN HAAG ***
Dinsdag t/m zondag vanaf 17.00 uur
A Bientôt!

Deel 5: Interieurwinkels

KaDenz Interieur | Roots in Design

'Alles wat hier staat vind ik zelf mooi'

> Ineke Bresser

Of je nu net in het Hofkwartier komt wonen, je interieur gaat veranderen of iets wilt aanschaffen voor je huis, je kunt bij vele zaken in het kwartier terecht. Van modern tot klassiek, van hip en kinky tot art deco en de jaren zestig. Er zijn zoveel goede en leuke interieurwinkels in het Hofkwartier. We kozen een bijzondere: KaDenz Interieur | Roots in Design. En dat is meteen duidelijk als je door de grote glazen ramen binnenkijkt. Wat staan hier op een overzichtelijke manier heel veel erg mooie meubels. En dat niet alleen, ook serviezen, vazen, lampen, gordijnen en zelfs tassen.

'Alles wat hier staat, hangt en ligt, vind ik zelf mooi,' zegt eigenaresse Maïke Steendam. 'Dat is mijn uitgangspunt voor de inkoop. En het werkt. Deze zaak loopt goed. Alles wat ik verkoop is vrij exclusief, geen massaproductie. Ik heb natuurlijk een website, maar ik verkoop niet via het internet, ik verkoop vanuit deze winkel, met persoonlijke aandacht voor de klant.'

Maaïke was oorspronkelijk lerares Engels en Nederlands. Maar al heel jong was zij geïnteresseerd in design en dat bleef zo. Reden waarom zij kunstgeschiedenis ging studeren en daarna gewoon een winkel is begonnen. Eerst drie jaar in de Papestraat op nummer 19. Dat pandje bleek al gauw te klein en ze verhuisde naar de Prinsestraat, eerst op nummer 25, waar ze veel meer meubels kon plaatsen en ten slotte twee jaar geleden naar dit pand, nummer 98. 'Een pand met veel historie. Er is nog een prachtige gewelfde kelder uit 1600 hier beneden en een oude kluisdeur.'

'Dit is wat ik wilde, daar heb ik iets mee, met merken. Design in mijn segment is er eigenlijk heel weinig. Alles hier is exclusief, van gevestigde en van jonge nationale en internationale ontwerpers. Neem Ben Hoek bijvoorbeeld. Die komt zijn ontwerpen zelf bij je plaatsen. Daar zijn de mensen zo enthousiast over, die komen daarom alleen al terug. Nog maar een naam,

Maïke Steendam

Marcel Wanders vind ik een van de beste ontwerpers van Nederland, ik vind het leuk als ik die heb. En de tafel van Oormerk loopt heel goed, die is gemaakt van antiek en oud hout. En natuurlijk de klassieker, de lamp van Gerrit Rietveld, die is van 1920. Daar word ik blij van.'

En daar staat de Barcelonastool van Ludwig Mies van der Rohe en de Alberta Lunabank van Salotti. Ik zie vele, vele merken. Maïke kan je daar een heleboel over vertellen. Zij weet ook alles van de Bauhausperiode. Als je eenmaal met haar aan de praat raakt, kun je veel kennis opdoen. Maar dat is het niet alleen. Het geheim achter het succes van KaDenz is dat Maïke alles zelf doet. Onder het motto 'Geef nooit uit wat je niet hebt' heeft zij de drie winkels helemaal in haar eentje

verbouwd, geschilderd en opgeleverd en ingericht. 'Volgens een nauwkeurige planning, die altijd klopt.' Er zitten ook een paar nadelen aan het hebben van zo'n winkel in je eentje. 'Als je even niet oplet, wordt je laptop of telefoon gestolen, dat is me hier nu al een aantal malen gebeurd. Ik kan er een boek over schrijven. En mensen vragen me wel eens waarom ik de toonbank niet meteen voor de ingang heb. De reden is dat 's avonds het zwarte fijnstof van de auto's op mijn bureau ligt. Dat verkeerscirculatieplan heeft de Prinsestraat veranderd in een autoweg. Doodzonde.'

'Maar ik wil hier nog jaren blijven, hoor,' voegt Maïke er gauw aan toe. Deze buurt staat bekend om dit winkeltje. We trekken elkaar aan. Dat maakt het hier zo plezierig werken.'

• Prinsestraat richting de Paleistuin > >

• Gaby Vetter

mooie, bijzondere, exclusieve brillen, altijd tegen de grote stroom in.' Hij woont boven de zaak, kent het Hofkwartier en vindt het jammer 'dat door de crisis leuke winkels van enthousiaste jonge mensen in de buurt moeten sluiten en verdwijnen'. De kleine kledingwinkel naast de opticien is opvallend in haar soort. Gabriella Clothing verkoopt niet zomaar dames- en herenkleiding. Dat is al in de vrolijke etalage te zien. Eigenaresse Gaby Vetter heeft een uitgelezen smaak en maakt veel kleren zelf in haar eigen atelier achter

• Matthew Marlissa

de winkel. 'Voor echt een avondje uit. Voor swingen. Voor een party. Voor sexy feestjes.' En al het niet past, kan Gaby het ter plekke veranderen. Nog niet zo lang geleden was er brand bij Jimbaran, het Indonesische grill-restaurant. Het bekende restaurant is inmiddels opgeknapt en herrezen en slaat onder een nieuwe jonge eigenaar zijn oosterse vleugels uit. Matthew Marlissa is van een familie uit Bandoeng en kookt in de traditie van zijn voorgangers. 'Met natuurlijk een paar eigen accenten op de kaart.

• Mama Evi Sendjojo tussen familie • Ben van der Vegte • Gaby Vetter • Matthew Marlissa

'Hofkwartier net Soho in New York'

Ik spreek af met Wim de Bruijn in zijn pas geopende winkel aan de Papestraat. De buitenkant van het pand op nummer drie ademt Jugendstil. Sierlijk houtsnijwerk draagt het glooiende glas van de etalage waarop de naam Allique prijkt. Binnen zwart plafond, dito tapijt en een bespiegelde muur. In het midden van de winkel zweeft een diagonaal geplaatst kledingrek van aluminium. Er hangen truien, overhemden. Klassiek en toch modern.

Klassiek is in ieder geval de chaise longue waarin ik de ondernemer aantref. 'Uit de zeventiende eeuw. Op de kop getikt bij het Venduehuis', zegt De Bruijn (Gouda, 1964). 'Alleen de stof-fering heb ik laten vervangen.' Met een tevreden blik wrijft hij over het goudgele textiel.

Dat de ondernemer zich juist in het Hofkwartier vestigt, is niet zonder reden. 'Ik heb wel zo'n beetje alle steden en hun winkel-straten in Nederland bekeken. Den Haag heeft iets uitzonderlijks. De stad heeft een winkelcentrum met twee gezichten. Aan de ene kant straten als de Spui- en de Vlamingsstraat met winkelketens die je in elke stad tegenkomt. En aan de andere kant het Hofkwartier met kleinschalige winkels en galeries. Onvergelijkbaar met winkelgebieden in andere gemeenten.' Op die woorden volgt een korte stilte, een peinzende blik. Dan de opmerking van iemand die groots denkt: 'Ik bedenk me ineens dat het Hofkwartier zich wel ergens mee kan vergelijken: Soho, New York.'

Niet onthullen

De Bruijn maakt een ontspannen indruk. Met een rustige stem vertelt hij over de producten die hij verkoopt. Schoenen, kleding en tassen. 'Allemaal handgemaakt en gericht op het hogere segment', zegt hij met een weids gebaar. Verantwoordelijk voor het assortiment zijn twee beviende ontwerpers. De naam van de designer die tekent voor de kleding, wil De Bruijn niet onthullen. 'Dat heb ik met hem afgesproken. Het is in ieder geval iemand die naam heeft gemaakt in de haute couture.' Merryl Tielman, met een diploma van de Amsterdamse Gerrit Rietveld Academie op zak, ontwerpt de met paardenhaar beklede damestassen en

de schoenen. Van die laatste laat hij er een paar zien. Wat opvalt is dat ze een wat hogere zool hebben dan gangbaar is. 'Een stukje origineel design', aldus De Bruijn. Hij wijst ook nog even naar de tekst die is te lezen op de binnenzool: Allique, La Haye.'

De ontwerpers werken in opdracht van De Bruijn, die ook eigenaar en bedenker is van de merknaam Allique. Het is bijzonder om juist in deze financiële crisis een nieuw merk te lanceren. Volgens brancheorganisatie CBW-Mitex zagen de modewinkels hun omzet in 2011 met zes procent dalen.

Maar De Bruijn ziet juist kansen voor zijn merk. 'In de mode heb je grillen. Je hebt merken die het goed doen in een slechte tijd. En je hebt labels die het slecht doen in een goede tijd. Als je je in deze crisis presenteert als nieuw merk op de markt dan vinden mensen dat eigenlijk altijd leuk. Juist in tijden dat het slecht gaat, gaan mensen graag naar een omgeving waar ze plezier aan beleven. En dat betekent niet dat je naar een grote winkelketen gaat waar je dat truitje koopt dat iedereen al heeft. Bovendien kunnen ze dat ook via internet aanschaffen.'

Arie Boomsma

De Bruijn weet waarover hij praat. Voor de ondernemer is het niet nieuw dat hij een merk (opnieuw) in de markt zet. Hoe dat zit? De Bruijn komt uit een echt ondernemersgezin. Al in 1926 richt zijn familie een importbedrijf op van leer en schoenen. In 1992 introduceert de derde generatie De Bruijn het eigen schoenenlabel Blackstone. Wim de Bruijn maakt deel uit van die derde generatie en wordt – na een aantal andere functies in het familiebedrijf – algemeen directeur. Het bedrijf maakt vanaf dat moment een vliegende start met modellen gebaseerd op stoere workman boots.

Intussen is Blackstone enorm gegroeid. Niet alleen in Nederland, maar in de hele westerse wereld ligt Blackstone bij honderden winkels in de schappen. Het 'gezicht' in de reclame-campagnes van het schoenenmerk is Arie Boomsma. De Bruijn heeft de tv-presentator hiervoor in 2009 gestrikt.

Een creatief ambassadeur van de Hofstad

► Ruud Steegers

Wim de Bruijn zette een klein schoenenmerk op de wereldkaart. Nu is hij toe aan een nieuwe stap. Een eigen label met zijn eigen winkel in het Hofkwartier. Over paardenhaar, Arie Boomsma en groots denken.

In datzelfde jaar besluit hij zijn functie neer te leggen. Hij wil het wat rustiger aan doen en aan 'iets anders' beginnen. Dat doet hij vanuit het hoekwinkeltje tussen de Oude Mol- en Nobelstraat. Om toch wat te doen te hebben verkoopt hij er schoenen. Van Blackstone. Dat dan weer wel. Het 'rustig aan doen' vult hij in door om één uur 's middags pas open te gaan. Terugkijkend vertelt de ondernemer vanuit zijn chaise longue: 'In die tijd is ook het idee rond Allique ontstaan. Ik hou nu eenmaal van branding: het opbouwen van een merk. In de loop der tijd wist ik dat er een mooi pand in de Papestraat vrij zou komen (het voormalige Loose, red.) dat goed bij het merk zou passen. Mooi en klassiek. Eigenlijk net zo als de mensen die hier rondlopen. Uiteindelijk heeft dat dus geresulteerd in deze winkel, die onlangs is opengegaan.'

Modebeurs Milaan

Op de vraag hoe groot hij Allique wil maken antwoordt hij: 'Het moet organisch gaan groeien. Daar heb ik nu de basisvoorwaarden voor geschapen. Dat doe je door hier aanwezig te zijn en een winkel in te richten met een sfeer die bij het merk hoort. Verder rekenen we op media-aandacht. Zo begin je lokaal op deze 25 vierkante meter. En dan zou het mooi zijn als je dan nationaal en internationaal gaat scoren.' Daar heeft De Bruijn dan ook al de nodige stappen voor gezet. Zo heeft hij met zijn merk op de internationale modebeurs van Milaan gestaan. 'Daar heb ik modejournalisten gesproken. Die pikken dat op, zij vinden het mooi als er een nieuw merk wordt gelanceerd.'

Ten slotte zijn De Bruijns activiteiten ook de gemeente Den Haag niet ontgaan. De hofstad benoemde hem onlangs tot creatief ambassadeur. In die rol gaat hij de sterke creatieve kant van Den Haag promoten door de stad positief te vermelden in gesprekken met andere creatieve bedrijven en stakeholders, zoals opdrachtgevers, detailhandelaars, consumenten en journalisten. Zo moet hij bijdragen aan de naamsbekendheid en de creatieve kracht van Den Haag. Zo te zien, gaat dat wel lukken.

voor haar 'tijdloos moderne' aanbod aan woninginrichting in het voormalige Bloemenland, dat nu weer verderop in de straat zit. 'Ik richt me op bijzondere merken en zoek het meest exclusieve van individuele ontwerpers uit binnen en buitenland.' In haar grote open winkel is dat goed te zien. Een expositie van bijzondere meubels tussen lampen, kandelaars en harmonica-tassen. Marc Tielrooy van Bright Living staat voor zijn brede winkel waar tafels, stoelen,

Marc Tielrooy

ADO opgericht in De Paap

► Peter Drijver

Er verandert nogal wat in de Papestraat. En eigenlijk is die verandering al een tijdje aan de gang.

Roma, het oudste Italiaanse restaurant van Den Haag sloot toen eigenaar Zupelli met pensioen ging. De familie Loose, van het gelijknamige antiquariaat en miniaturen-winkeltje, vond onlangs geen opvolging meer zodat we weer een heerlijke kijken-en-niks-kopen winkel missen. Boekhandel Watez in het jaren-vijftig-spoetnik-pand is al lang weg en na een woninginrichtingzaak zit er nu de Boerenbont-hal. Aanwinst. En met leedwezen namen we eerder afscheid van de geweldige boekhandel Houtschild. Ook ramsj-drogist Schlecker verdween: een winkel waarvan eigenlijk niemand wist waarom die nou de reuring van de Papestraat moest opzoeken.

Er komen meer en meer kleine modezaken.

Twee van de broers Richters voor de distilleerderij die de bakermat van een slijterij-keten vormden

De betonluifel van café De Paap heeft glazen prismaas die het invallend daglicht naar binnen-kaatsen: uniek detail

Dat het niet allemaal kommer en kwel is mag blijken uit het feit dat heel wat winkels er nu beter uitzien dan pakweg 50 jaar geleden: onderhoud en herstel hebben het gewonnen van kansloze modernisering. Wanneer je foto's uit de jaren 70 ziet, met de kille zwart-wit geblokte betontegels op straat en de weg-getimmerde winkelpuien dan lijkt het een armoedige straat uit een andere stad.

De Papestraat moet concurreren met haar kwaliteiten als fraaie straat met kleine verrassende winkels.

Een paar doorzetters zitten er nog steeds, zoals Café Lokaalvredebreuk, De Paap, de chique damesmodezaak Fred van Wordragen op de hoek met de Hoogstraat, het Vlaamse Friethuis en de pub in het oude pand van Richters. Dat café zit er alweer vanaf 1975 toen de slijterij dicht ging. Van hieruit begonnen vader en vijf zonen Richters een succesvolle slijterij-keten die uiteindelijk door Gall&Gall overgenomen zou worden.

De Papestraat is een van de oudere stads-straten in het Hofkwartier, hij is ouder dan bijvoorbeeld de Oude Molstraat (zie de uitgave van het Hofkwartier nummer 3: bij de Nobelstraat stonden ooit de huizen vrij in tuinen). Voordat de protestanten een eind maakten aan de uitwassen van de katholieke kerk rond 1570 was de Grote of Sint-Jacobskerk nog gewoon een enorme katholieke kerk. En aan de voet daarvan vanaf die Papestraat lag er een uitgestrekt paaps gebied tot aan de Pastoorswarande. Met kloosters en scholen.

In de Papestraat waren woonhuizen en werk-plaatsen. Het karakter als sjieke winkelstraat met al zijn rijk versierde houten winkelpuien ontstond pas in de 19^e eeuw (zie het Hofkwartier 1). Opvallend zijn in de 16^e eeuw de metaal-bewerkers: messenmakers, tingieters, sloten-makers, koperslayers, en een sleemaker (!) Het binnenrein moet dan ook in die tijd al dicht bebouwd zijn geweest met werkplaat-sen en achterhuisjes. Je kan er nog iets van zien bij de steegjes bij Het Vlaamse Friethuis. Toen bestond er ook al een doorsteek van de Papestraat naar een poortje in de Annastraat. Op diezelfde plek zou Harrie Hilders rond 1970 zijn 'Queens-Passage' openen. Een kruip-door-sluip-door doorsteek met boe-tiekjes en pubs in de James Bond/Mary Quant/MiniCooper-stijl. Het hippe publiek liet de

Café het Hof van Berlijn op de plaats waar nu café De Paap staat: in 1905 werd hier ADO opgericht!

benauwde doorsteek echter al gauw links liggen met als gevolg dat deze 'passage' weer werd afgesloten. Een deel van die inrichting op het binnenrein bestaat overigens nog steeds. De toegang kan je nog zien aan de vreemde entree op nummer 26, links van de juwelier. Het zou mooi zijn als daar weer een gewóne houten winkelpui in kwam...

De huidige voorgevel van café De Paap lijkt weggelopen uit een Batmanfilm: een hoekig, somber gebouw uit de jaren twintig met links en rechts balkonnetjes. Helaas is alles in een veel te schreeuwerig witte verf gezet. De unieke betonluifel is voorzien van glazen prisma's die ervoor zorgen dat overdag het daglicht van boven de smalle straat het café in wordt gekaast. Het café heette aanvankelijk het Hof van Berlijn en later Hof van Holland. Toen de gepleisterde 19e-eeuwse gevel stond werd er overigens in 1905 de voetbalvereniging ADO opgericht! Hoe Haags wil je het hebben.

En als we dan toch een verlanglijstje aan het maken zijn, dan zou het mooi zijn wanneer Fred van Wordragen zijn panden ging herstellen. Ooit stond op de hoek met de Hoogstraat de Bodega Oporto met een (nog steeds!) erg aantrekkelijke bovenwoning. De toegangs-deuren naar boven zijn hier verdwenen en met de buurpanden is alles in een ooit modieuze zwarte kleur geschilderd. Eigenlijk veel te grof voor die fijne Papestraat!

Materiaal deels ontleend aan 'De Papestraat in de loop der Eeuwen', uitgegeven door de winkeliers-vereniging 'Papestraat Belangen' 1978.

STADSECONOMIE

Van Deken/Hoofdmannen (1750) naar Winkeliers-vereniging (1975) naar BIZ (2010):

vrij naar de Buurtbrief van ±1750

'Schout, burgemeester en schepenen, regeerders van 's-Gravenhage, hebben op het verzoek bij request aan hun edele achtbare gedaan door de-ken, hoofdmannen en secretaris van de Nobel- en Papenstraats buurt met intrekking van de oude buurtbrieven op 28 september 1643, 3 oktober 1679 en 22 juni 1733 geaccordeerd zoals aan hun geaccor-deerd ware bij deze de navolgende artikelen:

artikel 1.

De hoofden van deze buurt zullen bestaan uit een deken, vier hoofdmannen en een secretaris die verplicht zullen zijn deze buurt drie achtereenvolgende jaren in de voorgeschreven kwaliteit te dienen. Bij het eindigen van voornoemde jaren en wel in de maand augustus, zullen door de regenten rekening en verantwoording worden gedaan van de ontvangsten en uitgegeven buurtpenningen. Vervolgens zal de deken aftreden en de oudste in rang zijnde hoofd-man dezelfde functie vervullen en wel zo dat de secretaris zal opklimmen tot de jongste hoofdman.'

overkant voor een etalage staan met de sierlijke letters No Boys Allowed. We lopen vaak op Allstars en dat schept een band in deze Female Sneaker Store. We kennen de moderne 'gympies'. Eva Huismans zit hier nog niet zo lang, maar vindt het in de Prinsestraat 'oergezellig'. Allstars staan er natuurlijk tussen, maar ze vallen haast in het niet bij een regenboog aan veel-kleurige sneakers. 'Veel klanten, vooral jong natuurlijk, zoeken naar nieuwe modellen en vooral kleuren.'

De winkel van haar buurvrouw Liane Bertens

• Prinsestraat richting de Paleistuin ►

Maar de saté blijft hoor,' zegt hij lachend. Matthew is vol lof over de mede-onder-nemers in de buurt: goede collega's en heel aardig.

Twee grote woonwinkels staan in de Prinsestraat bijna recht tegenover elkaar, maar ze bijten elkaar niet. Dat komt omdat ze in aanbod en aard mooi van elkaar verschillen. Kadenz aan de ene kant en Bright Living aan de overzijde. Maïke Steendam van Kadenz hopte in de Prinsestraat van de ene plek naar de andere. Om meer licht en ruimte te krijgen

Maïke Steendam

• Prinsestraat richting de Paleistuin ►

banken, kasten, lampen en fauteuils ongedwongen in de etalage bij elkaar staan. Ze hebben één ding gemeen: het ziet er bright uit: helder, vrolijk en licht. 'De zaak is een vriendenbedrijf', vertelt Marc. 'We zoeken samen naar mooie, stevige meubels, bijzondere kasten en alles voor een betaalbare prijs. Ja, het gaat hartstikke goed. We voelen ons helemaal thuis in deze gemoedelijke winkelstraat.' 'Je mag natuurlijk binnenkomen,' zegt Eva Huismans uitnodigend als we aan de

Eva Huismans

Moderne 'gympies' bij No Boys Allowed

Maarten den Heijer en Philippe le Clercq

Het Paleis Hotel keert terug naar ABN AMRO

Vertrouwde service van een bank in de buurt

Sinds juli zijn Philippe en Elisabeth le Clercq, eigenaren van het Haagse Paleis Hotel, terug bij ABN AMRO. “Een bank die in de buurt zit en een gezicht heeft. Dat vinden we heel prettig.” Het Paleis Hotel bankierde al bij de zakelijke tak van ABN AMRO, maar kwam noodgedwongen bij een andere bank terecht. “Ik bankier al zolang ik geld verdien bij ABN,” vertelt Elisabeth le Clercq. “We wilden helemaal geen nieuwe kantoren en systemen om mee te werken.” “Als hotel zorgen wij voor service en aandacht. Dit verwachten wij ook van onze partners en bij ABN AMRO is dat in orde,” vult Philippe le Clercq aan. Relatiemanager Maarten den Heijer is verheugd dat veel zakelijke klanten zoals het Paleis Hotel nu besluiten terug te gaan naar ABN AMRO. “We willen onze positie in Den Haag graag terug veroveren. Met een heel team van relatiemanagers zijn we bezig om onze contacten die persoonlijke aandacht te geven die ze hebben gemist.”

Wilt u weten wat ABN AMRO voor u kan betekenen?

Bel Stef Bahlmann, Directeur Bedrijven Den Haag telefoon 070-3752149

• Prinsestraat richting de Paleistuin >

• Liane Bertens •

is een aanwinst in het Hofkwartier. Koffiebranderij BOON. Een unicum in de nespresso-rage. Liane plukt bijna letterlijk uit oogsten over de hele wereld en brandt de (vanzelfsprekend) biologische bonen zichtbaar in de eigen kleine branderij. ‘Ambachtelijk branden,’ noemt ze het, ‘in een slow-roast. Iedere boon op eigen smaak en geur.’ Liane vindt het een heerlijke buurt en voelt zich ‘heel welkom in de kring van ondernemers’. Aan de overzijde lopen we weer een kapsalon binnen, maar zoals we weten,

• Amie Stam en Mario de Geus •

iedereen moet geknipt en een concurrentie-slag bestaat hier niet. Haarhuis heeft daar al jaren dan ook geen last van. Binnen worden we door Amie Stam en Mario de Geus ontvangen, alsof het onze eigen kapper is. ‘Gezelligheid en kwaliteit, daar gaat het ons om,’ zegt Mario, mede namens Amie, ‘daar is onze kring van klanten mee vertrouwd. Vrouwen en mannen, daar komen ze voor.’ Mario vindt vooral de blijvende ‘authenticiteit van het Hofkwartier’ bijzonder. De buurman heeft of eigenlijk had een

Shoot Me Film & Music Festival @Hofkwartier

Van Mien Koffie naar Generation X

Van 11 t/m 14 oktober is het jaarlijkse Shoot Me Film & Music festival. Op vrijdag 12 en zaterdag 13 oktober 2012 nemen de ‘Voyage Fantastique’ Guides je mee op een speciale tocht door het Hofkwartier in de binnenstad van Den Haag. Je wandelt langs plekken als IJssalon Florencia, het Parkhotel en Mien Koffie en Brood en overal gebeurt wat. Een film, livemuziek, een installatie, hapje, drankje... alles komt voorbij.

Artistiek Directeur Bas Ackermann:

Waarom het Hofkwartier als locatie?

Het Hofkwartier is een plek waar veel ‘schatten’ verborgen liggen op het gebied van cultuur, creativiteit, ontmoetingen en historie en het heeft een soort ‘dorps feeling’. Iedereen kent elkaar en dat straalt het uit. Het leent zich perfect voor een festival.

Welke nieuwe plekken gaan we ontdekken?

Tijdens de ‘Voyage Fantastique’ combineren we locaties, geschiedenis, film, muziek en theater op de plekken in het Hofkwartier. De geschiedschrijving van het ijsje van Florencia, het alledaagse leven van de Broeders van Sint Jan in het Willibrordushuis, de ‘geheime kelder’ bij Common Kin. Daarnaast ook programma’s in Korzo en Cremers en Soci  it Nobel wordt van 11 t/m 14 oktober het festivalhart.

Wat voor films laat Shoot Me zien?

Een kleine greep uit het diverse aanbod van Shoot Me 2012: van de documentaire over Nighttown (Rotterdam), eigen producties over het Willibrordushuis en Florencia tot aan Captain of the Sands (Brazilië), Generation X en Hiphop & the La Riots (USA).

Shoot Me Film & Music Festival
11 t/m 14 oktober 2012

Kaartverkoop en meer informatie via www.shoot-me.nl

• Prinsestraat richting de Paleistuin >

• Barbies Bar •

van de oudste cafés van de straat, ’t Prinsenhof. Tijdens onze wandeling is de zaak gesloten, niet voorgoed, want er wordt getimmerd door een opvolger. Of eigenlijk opvolgster, gezien die knalroze naam op het raam: Barbie. Niet die van de meisjespop, maar die van Oh Oh Cherso, beroemd van Den Haag tot Kreta. Barbie wordt zo te zien een lekker tegen-geluid van Oh Oh Hazes in Happy End aan de overkant. Aan de overkant hebben we voor Happy End trouwens eerst nog Kairo Grill&Chill van

Wijkagent Anne Zijlstra

Daarna hebben we wel weer even tijd voor een praatje. Trots vertelt hij dat dankzij het strikt uitgevoerde handhavingsbeleid, het alcoholgebruik in het openbare parkje achter het Paleis Noordeinde grotendeels is afgenomen. Een groepje drugsgebruikers, dat zich op zomeravonden in de tuin ophield, heeft zich recent ook niet meer laten zien. Maar hij vertelt ook een ander verhaal over een alcoholprobleem. Over een zwerver in de buurt. Het leek een hopeloos geval. De broeders van St. Jan haalden hem van de straat. Zij zorgden er voor dat hij geopereerd werd aan zijn versleten heup. Gesteund door de zorg van de broeders loopt hij weer fier door de buurt. Het raakt Anne Zijlstra zichtbaar.

Parkeerplaats voor fietsen?

Woensdag 5 september staat een van uw redacteuren om half tien met de wijkagent voor de hekken van het Paleis Noordeinde. De koningin ontvangt op deze woensdag de nieuwe ambassadeurs van Oostenrijk, van de Republiek Niger en van Singapore. De ambassadeurs komen geloofsbrieven aanbieden, gevolgd door een kennis-makingsgesprek met de koningin. De ambassadeurs arriveren om beurten in een galarijtuig dat wordt getrokken door twee paarden. De Marinierskapel speelt het volkslied van het land van de ambassadeur. Een kleurrijk schouwspel. Achter de rode linten staan nieuwsgierige toeristen, bij aankomst en vertrek worden de straten tijdelijk even afgesloten.

Anne Zijlstra staat daar regelmatig op deze bijzondere woensdagen. Samen met twee collega’s van Bureau Jan Hendrikstraat, twee verkeersregelaars en twee vrijwilligers zorgt hij ervoor dat onder zijn leiding alles hoffelijk en veilig verloopt. De meeste omstanders wachten met plezier, een enkeling raakt geirriteerd omdat hij een paar minuten moet wachten.

Op het moment dat er een stoet aan komt rijden en de hekken van het Paleis open gaan, is Zijlstra alert. Ongenode gasten mogen niet te dicht bij het Paleis komen.

Op het Bureau Jan Hendrikstraat drinken we samen een kop koffie. Verschillende agenten komen even langs en stellen zich voor. We spreken ondermeer over de horeca. Gelukkig zijn de meeste bewoners en ondernemers in het Hofkwartier in staat om met elkaar tot een oplossing te komen als er sprake is van (geluids)overlast. Helaas gaat het ook wel eens mis en is er geen gesprek mogelijk. In dat geval is het verstandig de overlast bij de wijkagent te melden.

De meldingen worden iedere ochtend doorgenomen en zodanig komt het Bureau in actie. Een geluidsbegrenzer behoort dan bijvoorbeeld tot de mogelijkheden. De scooters in de Oude Molstraat, de fietsenberg in het hele Hofkwartier en de voertuigen langer dan twaalf meter in de Prinsestraat staan nadrukkelijk op de agenda. De wijkagent zou het graag willen oplossen. Handhaven lijkt echter makkelijker dan het is. En als we er even goed over nadenken, dan begrijpen we wat hij bedoelt. De politie is afhankelijk van het beleid van de gemeente. Zou een verbod op het achterlaten van fietsen en brommers misschien een oplossing zijn? Het schept in ieder geval duidelijkheid, alleen moet je de fiets en de brommer wel rondom het kwartier in stallingen kunnen parkeren.

- Algemene nummer: 0900-8844
- anne.zijlstra@haaglanden.politie.nl
- Meld misdaad anoniem: 0800-7000

• Khaled El Kabani •

Khaled El Kabani. Egyptische klanken en geuren uit zijn vaderland komen je tegemoet als hij ons binnenlaat: ‘Ik maak het hier iedereen naar de zin, van broodje shoarma tot gegrilde gamba’s. Iedereen kan hier even lekker chillen, relaxen.’ Vandaar dat Khaled Chill aan zijn naam heeft toegevoegd. Een van de leukste verrassingen van de Prinsestraat blijft Cake du Fortin van Yvonne Fortin en haar dochter Mauri met dezelfde naam. Als je er binnenkijkt is het als in een sprookje uit Luilekkerland:

Karakter van gezellige mengelmoes

> Joop Nijssen

Ga op een gemiddelde zaterdag- of zondagmiddag naar de Paleistuin, en je hoort minstens zoveel Frans, Engels, Spaans en Italiaans om je heen als dat er Nederlands wordt gesproken. Het Hofkwartier, evenals de aangrenzende Zeeheldenbuurt, heeft kennelijk een duidelijke aantrekkingskracht op expats.

Veelal gaat het om mensen die werkzaam zijn bij een van de talrijke internationale organisaties die in Den Haag gevestigd zijn. De wat ‘beter gesitueerde’ buitenlanders dus. Maar, zoals in heel Den Haag wonen daarnaast in het Hofkwartier ook flink wat mensen uit de nieuwere lidstaten van de Europese Unie, en dan met name Polen. Het grote uitzendbureau aan het Torenplein richt zich inmiddels in de wervende teksten in de etalage uitsluitend tot hen, in het Pools dus. Deze twee groepen sluiten op ongedwongen wijze vloeiend op elkaar aan, wat ons kwartier het karakter van een gezellige mengelmoes geeft.

Wat trekt deze vreemdelingen aan in het Hofkwartier? Javier, werkzaam bij het Internationaal Strafhof en vader van twee kleine kinderen, wijst naar de levendigheid van de buurt, de nabijheid van een

internationale school en het authentieke karakter van dit deel van de stad. Als je je voor een paar jaar vestigt in een ander land, zoek je natuurlijk liefst een zo typerend mogelijk deel van de stad op. Zo zouden wij, als we het zouden kunnen betalen natuurlijk, in zeg Parijs ook het liefste binnen de Boulevard Périphérique gaan wonen of in New York op Manhattan. Janosz, die net als zijn vriendin Katia werkt in de tuinbouw in het Westland, huurt een tweekamerappartement aan de rand van het Hofkwartier. Hij zou nergens anders in Den Haag liever willen wonen: ‘Er hangt hier een prettige internationale sfeer, met een Frans bakkerijtje, Italiaanse en Portugese specialiteiten en heerlijke Aziatische restaurants, en dat alles midden in de stad, naast het paleis van de Koningin, het parlement aan het Binnenhof en dichtbij de grote winkelstraten.’

Het is dus ook geen standaard dure wijk, waar

‘Nederland houdt van Polen’

nieuwkomers uit andere culturen het zich niet kunnen veroorloven te gaan wonen. Opvallend is bijvoorbeeld ook dat Turkse en Marokkaanse families zich overal in het kwartier vestigen om te wonen en te werken.

Is dit het multiculturalisme waar sommigen het tegenwoordig zo mee geschoten hebben? Ook vroeger al trok het Hofkwartier

‘gastarbeiders’ aan. Er is natuurlijk de Italiaanse kolonie rondom het Torenplein, waar ijssalon Florencia nog steeds een zichtbare exponent van is. En in de kelder van ons eigen huis, aan de Korte Molenstraat, was in de jaren vijftig volgens de overlevering een danskelder voor Portugezen, ook een groep die destijds om economische redenen zijn heil kwam zoeken in Nederland. ‘What’s new’, kortom.

Ook een goede vakantie gehad?

> Valentijn van Kopenhagen

Weemoedig zie ik de zomerzon in de zee zakken. Het warme zand, de koele bries, ik moet weer een hele tijd zonder. Onderwijl doet de zomer nog een laatste poging een goede herinnering achter te laten. Of dat lukt, ik weet het niet. Zo zomers was deze zomer niet.

De gerania geven ook al te kennen dat zij hun langste tijd op aarde wel gehad hebben. Zij zullen de volgende zomerzon vervangen moeten zijn. Waar zou ik anders achter moeten zitten om de wereld te bezien? En als ik daar dan weer mijn dagelijkse zitting heb, dan denk ik aan alle dingen die ik nog zou moeten doen. Of misschien wel: willen doen... En dan bedoel ik niet dat ik nog naar de slager moet, of nog moet kiezen naar welke bakker in de buurt ik vandaag zal gaan.

Nee, zo achter de gerania denk ik aan de grote plannen voor over een hele tijd, plannenmakerij over: waar wil ik wonen over vijf jaar? Zou ik dan ook nog diezelfde bezigheden willen hebben? Kijk ik dan nog steeds tegen die gerania aan? Of toch liever tegen een fraaie zuidelijke oleander?

Ik kom daarop omdat ik als oud-onderwijsmens (twee betekenissen) altijd gewend ben geweest de zomerperiode te gebruiken voor het maken van nieuwe plannen. Moeten er excursies bij, of juist af? Kan ik die eeuwige passaten en moessons nu eens op een manier uitleggen zodat iedereen het begrijpt? Is die film van die vulkaan in Mexico nog te huur? Nee, niet de Popocatepetl, maar die andere, die bedoel ik. Is er nog iets te maken van het begrijpelijk maken van de ruimtelijke ordening in ons land? Dat waren van die vragen waar ik vroeger mee zat. Vragen waarop ik in de zomer een antwoord vond. Met die antwoorden ging ik dan in het nieuwe schooljaar weer fris aan de slag.

Mijn idee is, dat eigenlijk iedereen na de zomervakantie weer fris aan de slag gaat. In ieder geval is men veel meer uitgerust na de zomervakantie dan na een kerstperiode. Een kerstperiode, die natuurlijk altijd wel gezellig is, maar waar je door het eten, drinken en beoefenen van sociale bezigheden, toch nooit echt uitgerust van raakt.

Neem bijvoorbeeld deze krant, begonnen in september 2011, dus ook voor het Hofkwartier is nu het nieuwe levensjaar begonnen. De Tweede Kamer begint het nieuwe parlementaire jaar op de derde dinsdag in september. In alle zuidelijke landen begint het nieuwe schooljaar onveranderlijk op 1 september. Het zal niet moeilijk zijn deze voorbeelden nog met vele aan te vullen, bijvoorbeeld: de gemeente begint met die vermaledijde garage op 1 oktober!

Dus pleit ik er voor het nieuwe jaar gewoon per 1 september te laten beginnen. Dan wordt de conversatie na de vakantie dus iets als: ‘Goede vakantie gehad? En voor je aan de slag gaat, wens ik je een gelukkig Nieuwjaar’.

Ik wens alle lezers een gelukkige herfst, winter, lente en een inspirerende zomer!

Weemoedig in de laatste zomerzon

• Prinsestraat richting de Paleistuin > • • • • • >

• Yvonne Fortin en dochter Mauri • • • • •

de lekkerste, mooiste en vrolijkste taarten staan voor je klaar. Al tien jaar bakt ze hier haar taarten in de keuken achter haar bakery&dessert-restaurantje. Klein maar fijn als haar petitfourties. Ze bakt met haar dochters meestal op een altijd feestelijke bestelling. ‘Voor iedere partij maken we een bijzondere taart,’ vertelt Yvonne. Het geheim? ‘Dat komt van mijn moeder.’ Wie van lachende gezichten houdt, moet bij Jacques Termeulen een pilsje pakken. De goedgemutste baas van Happy End staat in de deuropening van het stamcafé

• Jacques Termeulen • • • • •

aan het Vrolijke Eind van de straat. Nog voor de avond valt is het er feest. En André Hazes is er blijvend kind aan huis, bijna als in de Amsterdamse Jordaan. ‘Ook Johnny de Mol komt hier wel eens langs met een meissie.’ Jacques is een volbloed Hagenees. Uit de horeca vanuit de Schilderswijk via de Korte Houtstraat en Saur op het Voorhout naar de Prinsestraat gekomen. ‘Ik heb veel vaste jongens en meisjes. Altijd volle bak. Ja, je hoort ze hier zingen. Dat gaat altijd vanzelf met André.’ En Barbie van de overkant?

‘We hebben hard gewerkt en prachtige jaren gehad’

> Ineke Bresser

‘Heeft u nu ook zo’n grote boom vlak voor uw raam, die u het uitzicht op de Paleistuin ontnemt? Vroeger had de wind er vrij spel, er moest bij storm zelfs een timmerman komen om onze ramen te stutten.’ Mevrouw Hetty Bergmans-Peusens, echtgenote van de vroegere directeur Willem Bergmans van het Parkhotel in de Molenstraat schenkt me een kopje koffie met een heerlijk aroma. Het blijkt een vleugje kaneel.

Het Parkhotel naast ons viert feest dit jaar. Zijn honderdjarig bestaan. Dit mooie hotel in het Hofkwartier heeft een eerbiedwaardige geschiedenis en zo ook mevrouw Bergmans. Ruim dertig jaar bewoonde zij samen met haar man en hun twee dochters, Maya en Inge, een ruim appartement aan de achterzijde van het hotel, met een mooi vrij uitzicht op de Paleistuin. De dochters gingen op school bij de nonnen om de hoek en deels naar een school in Wassenaar, waar de familie de zomers doorbracht. ‘Dan werden al onze spullen verhuisd, kunt u zich dat voorstellen. Dat werd gewoon elk jaar weer voor je gedaan.’

Tijdens het grote feest van het Parkhotel was een van de sprekers deze charmante, sprankelend 92-jarige. Zij maakte een geweldige indruk op de gasten en er werd veel gelachen. Zij was er die avond zelf beduusd van.

Maar zo succesvol zal zij ook geweest zijn tijdens haar jaren in het hotel. ‘Onze moeder had een belangrijk aandeel in het succes van onze vader,’ zeggen de dochters in een interview ter gelegenheid van het eeuwfeest. Je kunt het je helemaal voorstellen, met haar krachtige persoonlijkheid moet Hetty een belangrijke rol gespeeld hebben in het reilen en zeilen van het hotel en het restaurant. Daarnaast zorgde zij voor de inrichting, de stoffering, het linnengoed en de bloemen. ‘We bestelden onze tafelkleden in Brussel en lieten de lakens daar borduren. Dat werd prachtig gedaan. Verder was ik verantwoordelijk voor het aannemen van het nieuw vrouwelijk personeel, maar daar had ik niet veel werk aan,’ relatieve zij meteen. ‘De mensen die er werkten, deden dat duidelijk met plezier, ze bleven lang, er ging bijna nooit iemand weg.’

‘In 1949 kregen wij de mogelijkheid onze droom waar te maken in het oude hotel Pomona in de Molenstraat: een goed geoutilleerd hotel op te bouwen met prachtig ingerichte kamers en een kring van vaste klanten. Later breidden we dat nog uit met het naastgelegen hotel De Zalm.’ Het hotel werd onder leiding van het echtpaar Bergmans inderdaad een tophotel en behoorde al snel tot de tien beste van Den Haag. Ook het restaurant werd veranderd en kreeg als Queens Garden restaurant internationale allure en verwierf een ster in 1960. ‘Mijn man richtte een prachtige wijnkelder in met 40.000 flessen wijn!’

Hetty Bergmans is in Den Haag geboren en getogen. Als meisje ging zij ook op school bij de nonnen. ‘Je had toen nog duidelijke verschillen in rang. Nonnen met de aanspreektitel Ma mère, die droegen grote kappen met krullen, en Ma soeur, met kleine kapjes. Die hadden ook geen naam, die sprak je aan met zuster Portier, zuster Schoonmaak en zuster Keuken. Ik was blij dat ik na het Katholieke

Lyceum nog twee jaar naar de HBS mocht. Een verademing.’

Na een studie economie en Italiaans werkte ze in het Terminushotel waar zij haar latere man ontmoette. In de oorlog zijn ze getrouwd. Willem Bergmans deed ervaring op in grote hotels in Brussel, Parijs en in Amsterdam in het Amstel Hotel, voordat hij in 1942 directeur werd van hotel Suisse in de Kalverstraat. ‘Dat hotel is later afgebrand. We werkten en woonden er tot 1949.’

‘In de oorlog werd het natuurlijk bezet door de Duitsers. Alleen het restaurant konden we open houden. We moesten soms elektriciteit tappen bij de burens. We werkten toen met bonnen zoals iedereen in die tijd. En je ging met een fles warm water naar de kapper en met meel naar de bakker. Veel buiten kwam ik niet en mijn ouders zag ik bijna nooit. Er reden geen treinen meer. Alleen toen ik mijn eerste dochter Maya kreeg, toen lukte het hen op een kolenwagen vanuit Haarlem op kraambezoek te komen in het Prinsengrachtziekenhuis.

Voor een fotograaf met een passie voor stad en straatfotografie, het maken van spontane foto’s uit het leven van alledag, is het Hofkwartier één grote inspiratiebron.

Dankzij de aanwezigheid van de vele winkeltjes, koffiebars, musea en terrassen kijk ik mijn ogen uit. Vrienden uit Amsterdam, Utrecht en ook Rotterdam zeggen wel eens: ‘Den Haag, daar gaat toch na zes uur het licht uit?’ Dat is toch geen stad voor creatieve studenten!’

• Prinsestraat richting de Paleistuin > • • • • • >

• Edward van Dalen en Jeroen Bosman • • • • •

‘Plezier moet je met elkaar delen, toch?’ Zo is het. Oftewel C’est ça. Dat is de naam van het — inderdaad — Franse restaurant even verderop. Edward van Dalen en Jeroen Bosman zwaaien er nu twee jaar met zwier de Franse pollepel. Edward staat al twintig jaar in de keuken en is chef de cuisine. Jeroen is de maître. Naast het eigen menu is er iedere dinsdag table d’hôte. Iedereen kan aan tafel aanschrijven. En de chef kookt, ‘dus eten wat de pot schaft,’ zegt Edward er lachend bij. De Paleistuin is al in zicht. Een vader leegt

Hetty Bergmans

En nu nog. Mijn man is helaas in 1999 overleden, maar ik voel me niet alleen, ik leef te midden van mijn kinderen, mijn zes kleinkinderen en negen achterkleinkinderen.’

Hetty Bergmans schikt pioenen in een van haar mooie vazen en drukt me bij het afscheid op het hart te genieten van ons mooie uitzicht op de Paleistuin.

Eén inspiratiebron

> Gidn Hendriksen

Voor een fotograaf met een passie voor stad en straatfotografie, het maken van spontane foto’s uit het leven van alledag, is het Hofkwartier één grote inspiratiebron.

Dankzij de aanwezigheid van de vele winkeltjes, koffiebars, musea en terrassen kijk ik mijn ogen uit. Vrienden uit Amsterdam, Utrecht en ook Rotterdam zeggen wel eens: ‘Den Haag, daar gaat toch na zes uur het licht uit?’ Dat is toch geen stad voor creatieve studenten!’

• Prinsestraat richting de Paleistuin > • • • • • >

• Max en Sander de Veld • • • • •

een bakfiets vol kinderen. Ze rennen uitgelaten het kleine park in. Op de ene hoek van de Prinsestraat staan Max en Sander de Veld al even vrolijk in hun winkel. Die heet al lang IJzerhandel Van der Toorn en Stolp, en dat hebben ze maar zo gelaten. ‘Een goeie naam in de buurt geef je niet prijs,’ zegt Max. Ook al zit hij hier al een kwart eeuw en Sander zeven jaar minder. ‘We zijn opgegroeid in de zaak van mijn vader en gebleven. We wonen hier niet, maar het voelt nog steeds als thuis.’

• Yvonne Fortin en dochter Mauri • • • • • • Jacques Termeulen • • • • • • Edward van Dalen en Jeroen Bosman • • • • • • Max en Sander de Veld • • • • •

13 T/M 20 OKTOBER KORZO.NL

Den Haag ademt in de maand oktober weer India en Korzo wordt voor een week omgetoverd tot Indiaas danscentrum. Van Bharatanatyam tot Bollywood en van urban Indiase dans tot aan moderne dans; Korzo is het podium voor grote en beginnende talenten in de hedendaagse Indiase dans. Voorafgaand aan de voorstellingen zijn prachtige dansfilms te zien in Club Korzo.

ZA 13	OPENING: INDIAN DANCE BATTLE
ZO 14	AAKASH OEDRA COMPANY
WO 17	DANSClick 13
DO 18	SUBHANKAR CHATTERJEE
VR 19	MONALISA GHOSH
ZA 20	KALPANA RAGHURAMAN

KORZO THEATER

PRINSESTRAAT 42 TEL 070 363 75 40

Een coach in uw eigen Hofkwartier

Personal coaching • Coaching on the job • Begeleiding en advies

www.ib-coaching.nl

Bel voor een vrijblijvend gesprek
M 06 51 07 39 52

espresso • coffee to go • ontbijt • lunch •
picknickmand voor in het park • borrel •
catering • private dining • vergaderingen •
(bedrijfs)borrels • verjaardag vieren • wifi

Van Prinse & Co

Horas Simanullang & Wanda Wattendorff
• Prinsestraat 134 • 2513 CH Den Haag •
• www.vanprinseco.nl • t: 070-362 62 10 •

*Op vertoon van deze advertentie
tweede kopje koffie gratis*

Het maandblad *Het Boek van Nu* wijdde in december 1953 een aflevering aan de vijfenzestigste verjaardag van Jan Greshoff, de 'Jan' uit het citaat. De dichter Albert Bernard besteede in zijn bijdrage aan die aflevering enkele alinea's aan 'de rustige gezellige Bodega op de hoek van het Noordeinde en de Papenstraat', waar tijdens de Eerste Wereldoorlog Bernard en collega-schrijvers als Greshoff, J.C. Bloem en Jan van Nijlen, de boekverzorger Jan van Krimpen, de boekhandelaar Henri Mayer, de schilder Willem Paerels – destijds allen rond op de hoek van de Hoogstraat en de Papestraat. En bij die gelegenheid lichtte hij ook een tipje van de sluier op over interieur en personeel: 'Het was een lokaal met zorgvuldig afgemeten waardigheid, donkerbruin van toon met een beschaafde belichting, die niemand ooit kon hinderen, evenmin als het meubilair, dat geen aanstoot gaf aan welke goede smaak dan ook. De Ober, die ons bediende verhoogde de distinctie van de sfeer, door de hooftvertrouwelijkheid, waarmee hij de gasten van dit huis bejegende.'

Die bijeenkomsten hebben een diepe indruk bij Besnard achtergelaten, want toen in 1959 Van Krimpen overleed, memoreerde hij in een herdenkingsuitgave opnieuw 'de oude Bodega', in zijn herinneringen nu gesitueerd

op de hoek van de Hoogstraat en de Papestraat. En bij die gelegenheid lichtte hij ook een tiptje van de sluier op over interieur en personeel: 'Het was een lokaal met zorgvuldig afgemeten waardigheid, donkerbruin van toon met een beschaafde belichting, die niemand ooit kon hinderen, evenmin als het meubilair, dat geen aanstoot gaf aan welke goede smaak dan ook. De Ober, die ons bediende verhoogde de distinctie van de sfeer, door de hooftvertrouwelijkheid, waarmee hij de gasten van dit huis bejegende.'

Dit keer had Besnard het goed: de in 1896 gevestigde Bodega was gesitueerd op het adres Hoogstraat nr. 38, op de hoek van de Papestraat. Vanaf 1905 heette het etablissement Bodega Oporto. In 1929 verdween de Bodega. De Bodega had, afgaande op de Haagse adresboeken, in zijn ruim dertigjarige bestaan bijna elk jaar een andere eigenaar gekend.

welke personages over Vincent Vere, het zwarte schaap van de familie, en zijn vrienden schamperen: 'Ja, lieve jongens! Ze slenteren van de Witte naar Linke en van de Bordelaise naar de Bodega en altijd met dien lammen Vere.' Kennelijk had de kroegentocht van de drie leeglopers vaak eenzelfde verloop: van de Nieuwe of Littéraire Sociétéit De Witte aan het Plein, via het artiestencafé Linke in de Venestraat, naar Maison Bordelaise in de rotonde van de Passage en dan 'de Bodega'.

De locatie van Greshoffs Bodega is duidelijk: op de driesprong van Hoogstraat, Papestraat en Noordeinde. Couperus' roman dateert van vóór de vestiging van de Bodega in de Hoogstraat en de geciteerde passage moet dus op een andere Bodega betrekking hebben. Bij Boutens is er een moeilijkheid, omdat hij geen nadere adresanguiding geeft, terwijl in 1904 de Bodega in de Hoogstraat tel al een jaar of acht bestond en nog niet Oporto aan

als Bodega-Cooperas: 'neve jongens steken
mogelijk in die Bodega du Prinsestraat neer,
maar ook Boutens' kopje thee verwacht je
eerder daar dan in Oporto.

Jan van Krimpen, Jan Greshoff en de componist
Matthijs Vermeulen thuis met hun kinderen

Talentenjacht (m/v) Schrijven in het Hofkwartier

In de herfst verschijnt er weer een nummer van *het Hofkwartier*. Met alle ruimte voor verhalen en gesprekken en nieuwtjes en weetjes uit over de buurt. De krant is er voor iedereen en van iedereen. Dus is de redactie op zoek naar talenten onder bewoners en ondernemers. Schrijvers en fotografen, aanstormende verslaggevers en vertellers. Jong en oud, Hagenaar en Hagenees, we maken ruimte vrij in de krant.

Alle reacties zijn welkom bij de redactie van *het Hofkwartier*:
Juffrouw Idastraat 15 • 2513 BE Den Haag •
ritavanhasselt@hotmail.com

ze opgewekt. En: ‘Even ontsnappen uit het VCP, neem bij Van Prinse een koffie mee!’ Aan het einde van de Prinsestraat dringt de omleiding van het Verkeer Circulatie Plan auto's te vaak de mooie Prinsestraat in. Gelukkig voor ons komt daar een einde aan, als het water tussen Veenkade en Noordwal straks doorloopt tot aan de Paleistuin. Helaas nog niet als we tegen de winter onze wandeling vervolgen in de tussenstraatjes van het Hofkwartier.

de bijna permanente file voor de deur, sinds het circulatieplan van de gemeente het verkeer in de knoop heeft gedraaid. Maar Wanda Wattendorf en Horas Simanullang zijn geen watjes en hebben gewoon een mooi terras voor de deur van hun Van Prinse & Co. De naam is van Horas en die is terecht: je kunt er als een prins (en prinses) uit eigen keuken genieten, van ontbijt tot lunch, bij een cappuccino en een krantje. Het is weer een hotpot in het Hofkwartier. 'Hier de beste koffie verkeer(d)', roepen

● **Horas Simanullang en Wanda Wattendorf**

●Toekomstblik op nieuwe gracht bij Van Prinse & Co

Column

Paard van majesteit

Voor mij zijn het hoogtijdagen. De dagen waarin we afscheid nemen van de zomer en de herfst naar binnen laten. September is hier binnen de muren van het paleis een feestmaand. Dit jaar wel met een grijs randje omdat dames en heren Kamerleden aan de overkant besloten hebben de formatie van een nieuwe regering binnen het eigen Torentje te houden. Maar laat ik er niet te veel woorden aan vuil maken. Dat doet majesteit ook niet. Ruggespraak is er toch wel. En met Prinsjesdag laat zij zien hoe onmisbaar ze is, voor het land en ook in de Ridderzaal.

Laat ik het vandaag over iets anders hebben. Over de stal van de Gouden Koets. Ik noem het ons paleis van de zwarte paarden. Want wij hier buiten zien de Koets een keer per jaar, maar de paarden staan er 364 dagen omheen. In hun Koninklijke Stallen. Het zijn er 24 om precies te zijn en ze hebben een ereplaats. Ze worden goed verzorgd en kijken uit naar hun extra poetsbeurt en die van de Koets in september. Want alles moet natuurlijk op de derde dinsdag picobello glansen. Ik maak dat ieder jaar zelf mee, want ik ben voor de gelegenheid poetshulp. Onder leiding van de opperstalmeester.

Dit jaar mocht ik mij uitleven op het zonnetje in het hart van een van de vier wielen. Met speciale boenwas. Het is een secuur werkje, maar uiteindelijk kon ik mezelf er haast in spiegelen, dus het straalde weer volop, net als de andere drie. Ik heb dus het voorrecht het koninklijk rijtuig van buiten en binnen te kennen. Ik klap natuurlijk niet uit de stal, maar u mag best weten dat het binnen voor de familie niet te krap is. Er is alle ruimte om te zwaaien en het koninklijk hoofd niet te stoten. En er is voldoende beenruimte onder de kleine koetszetels.

Maar het meest plezierige voor mij dit jaar was, dat ik ook een van de Friezen mocht poetsen. Het aardigste en meest vorstelijke paard, tenminste dat vind ik. Echt fier en trots. Ik mocht ook haar zwarte staart zachtjes borstelen. We hadden meteen een band, dat voelde ik. Ze keek eerst af en toe naar me om, of ik het wel goed deed. Maar toen knikte ze even met haar hoofd en kwispelde met haar staart. Ik dacht dat ze me herkende, want ik was er natuurlijk niet voor de eerste keer. Op Prinsjesdag ben ik even tussen jullie allemaal in voor het paleis gaan kijken. Ze zwaaiden allebei. Majesteit en de staart van haar paard.

DE HOFNAR

Eerste ballon boven de ‘boemgaert’

› Wendy Hendriksen

In 1370 wordt in een stichtingsoorkonde vermeld: *‘den lande, dat Gherrijt Reynoutszoen placht te wesen, dat int Nortende ghelegen is, also men tot Scevenighe gaat’*

Willem Goudt, de rentmeester van Noert Holland liet in 1512 op deze plek waar al een kleyne huyse stond, een indrukwekkend getorend huis bouwen. Kort daarop kocht hij een stuk kenniptuyn (henneptuin) van het aanpalende Sint Nicolaas Gasthuis en maakt er een boemgaert van. Goudt kocht van dit Gasthuis ook jaarlijks, ter bemesting van deze boomgaard, tachtig cordewagens (kruiwagens) vol koy misse (koemest). In de boomgaard stonden niet alleen vruchtbomen, er waren ook kruidentuinen, kooltuinen en rosiers (rozentuinen) aangelegd. Edelvrouwen en voornamen dames verzorgden deze egelantiers graag, ze maakten rozenolie van de blaadjes en stopten er ook in hun kussens en beddengoed: *‘van desen blomme altemale, maken sie hare bedden’*

Hoe het Noordeinde een Hoff van Oraingnen werd

Toen in 1584 Prins Willem van Oranje werd vermoord, vluchtte zijn weduwe met haar stiefdochters en haar zoontje Prins Frederik naar Middelburg, vanwaar zij overwoog terug te keren naar haar vaderland Frankrijk. De Staten van Holland zochten rap een passende woning om de weduwe Louise de Coligny met haar kinderen naar Den Haag te laten verhuizen en kochten daartoe in 1591 het huis aan het Noordeinde. De prinses verhuisde gehoorzaam, maar was niet erg gelukkig in de kille behuizing. Haar zoon, Prins Frederik Hendrik kocht in 1609 zo’n vijf bunder grond achter het huis en liet daar voor zijn moeder een Princessetuyn aanleggen. Zijn vrouw Amalia beleefde ook veel plezier aan deze prachtig aangelegde tuin, die zelfs een theekoepel op een eilandje in de vijver bevatte. Frederik Hendrik verleende aanzienlijke bewoners van het Noordeinde via de Coninckspoort enige tijd toestemming tot een vrije wandeling door de vorstelijke tuin die, wat schoonheid betreft, door geen andere in Den Haag werd geëvenaard.

Ballonnen in de Princessetuyn

De Paleistuin is meerdere malen de startplaats van een ballonvlucht geweest. Op 11 december 1753 steeg onder daverende kanonschoten een fraai beschilderde zeshoekige onbemande ballon op. De bouwer daarvan was een zekere Diller uit de Bagijnenstraat. De ballon steeg 60 meter en stortte na slechts drie minuten ter aarde in de moerassige weilanden waar zich nu de Toussaintkade bevindt.

Meer geluk had Jean Pierre Blanchard, een vermaard ballonvaarder. Op 12 juli 1785 steeg hij uit de Princessetuyn met ‘zijnne lucht-bol’ op ten half-acht-uuren. Hij landde in Zevenhuizen, waar een stel gewapende boeren het schuitje bij de landing vernielden en bovendien 10 ducaten van Blanchard eischten. Blanchard droeg geen geld bij zich en gaf de boeren een briefje waarmee zij zich bij een bank in Rotterdam konden vervoegen. Toen deze bankier het in het Frans opgestelde briefje voorlas stond er – volgens de overlevering –: Ik verklaar neergekomen te zijn in een verlaten weiland dat toebehoort aan brutale boeren, die de onbeschaamdheid hebben om 10 ducaten te eisen nadat ze mijn schuitje en ballon hebben vernield. Terwijl de boeren onverrichter zake huiswaarts keerden, werd de luchtreiziger in triomftocht in een koets door ’s-Gravenhage gereden. De eerste bemande ballonvlucht in Nederland was geslaagd!

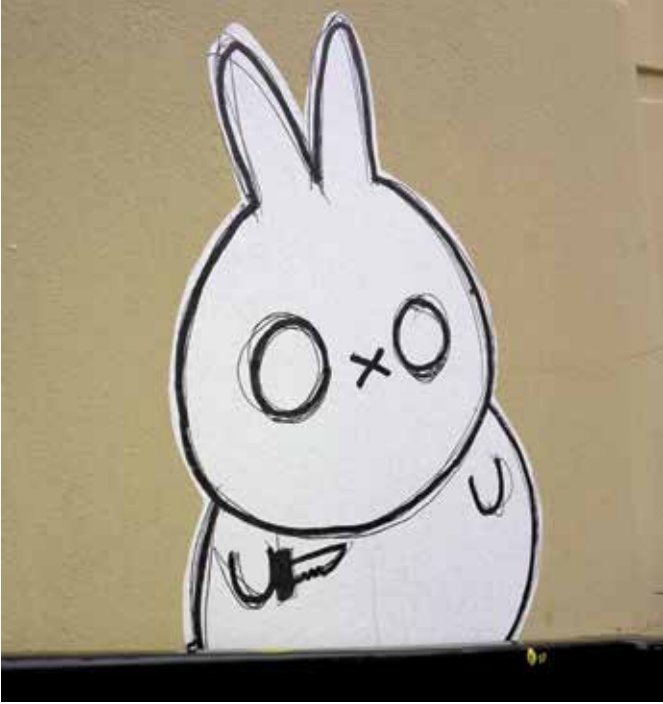
De Paleistuin, anno 2012 nog steeds een heel aantrekkelijk park

Gebaseerd op een publicatie uit augustus 1981 door mevrouw P. Jongejan-Klumpers in de Kroniek van Buurtschap Noordeinde

Een boos konijn op de muur

› Monique Pouw

Ik zal graffiti niet aanmoedigen, maar stiekem word ik wel een beetje blij van dit boze konijn op de muur. Geen rare tags, maar een flapoor die een achtergebleven fiets bewaakt. Gemakshalve ga ik er maar vanuit dat ie een fietssleuteltje in zijn poot heeft en gewoon een beetje stoer in de koplampen kijkt. Het is nog lang geen Banksy (www.banksy.co.uk), maar het gaat de goede kant op. Wie weet waar Nijn is gespot? Hint: zijn collegabewakers staan om de hoek.

COLOFON • Het Hofkwartier nr 5 • Oktober 2012 • Oplage 7.500 • Redactie Guus Boudestein, Jan Paul Bresser, Ineke Bresser, Peter Drijver, Maaike van Eijk, Marleen Guthschmidt, Rita van Hasselt, Wendy Hendriksen, Valentijn van Koppenhagen, Ruud Steegers • Vormgeving Ontwerpwerk, Den Haag • Drukkerij Dijkman Offset, Diemen • Bijdragen Deze krant is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van ‘Plan van Aanpak Hofkwartier’, Bewonersvereniging Hofkwartier en Hofkwartier Ondernemers Belangen • Met dank Aan iedereen die heeft meegewerkt aan deze krant • Redactieadres Juffrouw Idastraat 15, 2513 BE Den Haag, ritavanhasselt@hotmail.com • Verspreiding Deze krant wordt kosteloos verspreid via hotels, restaurants en cafés van het Hofkwartier, bewoners en ondernemers, Het Korzo Theater, VVV, De Grote Kerk, Het Haags Historisch Museum, het Vendue Huis en de Ooievaart • Copyright Er rust copyright op tekst en beeld.

